

швидке зростання економіки, вдосконалення умов праці та відпочинку, зниження рівня інфляції. Відповідно, економічна ефективність промислових підприємств визначається основними факторами: запровадження максимально досяжних потенційно-економічних цілей, орієнтованих на загальний потенціал підприємств; виявлення змін, необхідних для повного розкриття потенціалу підприємств; проведення необхідних змін, досягнення поставлених стратегічних цілей. Всі фактори впливу адаптивного потенціалу на економічну ефективність промислових підприємств є взаємопов'язаними та стратегічно важливими. Слід відзначити, що адаптивно-стратегічні фактори підвищення ефективності діяльності промислових підприємств можуть бути класифіковані за декількома домінантними ознаками: за основними напрямками розвитку та вдосконалення виробництва, які є комплексами технічних, організаційних та соціально-економічних заходів; за джерелами підвищення ефективності; за сферою застосування.

Отже, об'єктивна оцінка адаптивної ефективності діяльності промислових підприємств має винятково велике значення, оскільки характеризує успішність менеджменту підприємства, формує його імідж, сприяє доступу на ринки капіталу й обґрунтовує доцільність інвестицій. У цих умовах уміння менеджменту оцінити адаптивний потенціал підприємства та визначити шляхи його реалізації з максимальною ефективністю є головним завданням. Підвищення економічної ефективності будь-якого суб'єкта господарювання відіграє визначну роль у його діяльності, тому існує потреба постійного контролю та пошуку шляхів її зростання.

Література:

1. Ареф'єва О. В., Вовк О. М., Кириченко А. І. Формування механізму нарощування ефективності використання резервів розвитку потенціалу підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2018. №25. : сайт URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/25-2018>.
2. Бояринова К. О., Цатурян Л. С. Формування механізму управління потенціалом інноваційного розвитку підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2013. № 3. С. 58–61.

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

*Блага В.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Ефективність розвитку національної економічної системи в значній мірі залежить від формування інноваційного розвитку суб'єктів господарювання. При цьому інноваційний розвиток підприємств виявляється як в інвестиціях в передові технології виробництва, так і у випуску високотехнологічної

продукції.

У кризових умовах існування сучасне економічне співтовариство прагне до модернізації та переорієнтації виробництв відповідно до потреб ринку шляхом нарощування як матеріальної, так і інтелектуальної складової бізнесу. Це, перш за все, викликано інтелектуалізацією бізнесу в цілому, що відбувається не тільки в наукомістких сферах економіки, але і в матеріаломістких, таких як торгівля, виробництво продуктів харчування, будівництво та інше.

Під інтелектуалізацією виробництва в широкому сенсі розуміється зміщення спектра уваги керівників економічних систем з матеріальної основи бізнесу на нематеріальні можливості і ресурси підприємства: знання, компетентність, здатність до управління, ідеї, пропозиції персоналу. Все це стає частиною активів підприємства, яка здатна впливати на рівень конкурентоспроможності, лояльності клієнтів, зміни попиту на продукцію, репутацію підприємства в бізнес-середовищі та інше. Цінність знань, нестандартного мислення, особисті якості співробітників набувають все більшої значущості. В останні роки затребуваними є фахівці, що володіють високим рівнем знань, професіоналізмом і компетенцією, які становлять інтелектуальний ресурс підприємства. Якщо підприємство вміло й ефективно керує цим ресурсом, ресурс стає інтелектуальним капіталом підприємства, здатним відтворювати і капіталізувати прибуток, тим самим створюючи конкурентну перевагу на ринку.

На практиці підприємства стикаються з жорсткою конкуренцією, що не завжди є добросовісною та чесною. При цьому вони намагаються вижити, використовуючи інтелектуальні важелі, за рахунок чого отримують деякі конкурентні переваги і визнають ефективність своєї інноваційної діяльності. Звичайно, цей шлях нелегкий і в нашій країні не склалася, на жаль, сформована технологія створення та розвитку інноваційного середовища в глобальному виробничому масштабі. Тому протягом ряду років продовжує залишатися завдання підвищення ефективності науково-технічних досягнень, формування власної інтелектуальної бази досліджень і розробок, яка дозволить істотно підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку.

На випуск нового виду товару або нової асортиментної лінійки на підприємствах впливає ряд чинників, таких як: коливання макроекономічних показників економіки в цілому, рівень затребуваності товару на ринку, рівень конкурентності в сформованій сфері діяльності, фінансові можливості виробника до розвитку наукоємного виробництва.

На нашу думку, у період кризи збільшуються можливості підприємств до раціоналізації, оптимізації структури витрат на інновації. В період кризових явищ можуть формуватися додаткові коопераційні зв'язки між підприємствами реального сектора економіки, закладами вищої освіти і науковими організаціями з питань спільного формування інноваційних проектів.

Прикладом може служити алгоритм комерціалізації патентів Массачусетським технологічним інститутом (МІТ, США):

1. Кожним вченим підписується угода про передачу інтелектуальної власності МІТ.

2. Здійснюється оцінка комерційних перспектив проекту та, виходячи з цього, рішення про патентування затверджується офісом.

3. Проводиться публікація заявки про винахід. Щорічно МІТ повідомляє про 700-800 своїх інноваціях.

4. Приступають до пошуку інвестора, який зможе повністю або частково профінансувати цей проект. Офіс здійснює допомогу в пошуках. Однак, як правило, вирішальну роль на практиці відіграють особисті зв'язки новатора, які і допомагають в знаходженні спонсора. Відсутність інвестора може стати причиною припинення процесу патентування.

5. Трансфер технологій проводиться на підставі ліцензійних угод. МІТ щорічно укладає близько сотні подібних договорів. При цьому винахідник отримує лише частину грошей від комерціалізації, решту коштів витрачаються на проведення подальших досліджень в рамках університетських програм [1].

Варто відзначити, що незважаючи на достатньо високий інтелектуальний і людський потенціал України в розрізі можливостей нових розробок, НДДКР, вітчизняні підприємства не приділяють належної уваги необхідності інвестування інноваційного розвитку бізнесу, розвитку інтелектуального капіталу підприємств, що доводить недосконалість системи довгострокової стратегічної орієнтації підприємств і є важливим моментом в питанні підвищення інноваційної активності підприємств.

В питанні оцінки інноваційного потенціалу підприємства пріоритетним є встановлення взаємозв'язку впливу інноваційного потенціалу на ключові показники діяльності підприємства, а не оцінка як така його в якісному або кількісному вигляді. Встановлення домінуючих елементів інноваційного потенціалу за силою впливу на показники чистого прибутку або ринкової капіталізації дозволяє підприємству орієнтуватися при формуванні стратегії інноваційного розвитку підприємства в цілому.

Література:

1. Інновації в Україні: несподівані факти і цифри: сайт URL: <https://wisegroup.com.ua/ua/innovaci%D1%97-v-ukra%D1%97ni-nespodivani-fakti-i-cifri/>.

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Благой В.В., канд. екон. наук, доцент

Байлов І.А., студент

Харківський національний університет будівництва та архітектури

В умовах складних політичних та економічних перетворень значно зростає рівень непередбачуваності зовнішнього середовища, перед